Maa- ja metsätalousvaliokunta
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

LAUSUNTO

19.11.2018

Dnro 496/2018

Asiantuntijapyyntö 9.11.2018, Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 20.11.2018 klo 10:00 / HE 154/2018 vp

HE 154/2018 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI ELÄINTEN HYVINVOINNISTA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

8 §:ssä säädetään eläimistä, joita voidaan pitää seura- tai harraste-eläiminä. Poro soveltuu monista syistä erittäin huonosti seuraeläimeksi. Poro on vaativa hoidettava tarhaolosuhteissa. Yhteydenottoja huonokuntoisista kärsivistä tarhaporoista tulee Paliskuntain yhdistykseen säännöllisesti vuosittain. Erityisen suurissa ongelmissa porot ovat eteläisessä Suomessa, jossa osaavaa hoitoa on saatavilla harvoin. Yhteydenottoja tulee myös ulkomailta. Porojen lemmikkinä pitoon liittyy eläinten hyvinvoinnin lisäksi laajempia yhteiskunnallisia ja luonnon olosuhteisiin vaikuttavia seikkoja. Porojen ja muiden sorkkaeläinten loiset muodostavat ristiintartunnan riskejä, joilla voi olla kohtalokkaita seurauksia paitsi poroille myös luonnonvaraisille eläinlajeille alueilla, joille poroja niiden luontaisilta elinalueilta viedään. Metsäpeuran rotupuhtaustyö vaarantuu niin ikään, jos tarhattuja poroja katoaa maastoon peura-alueilla Suomessa. Nämä seikat tulee huomioida, kun listataan seuraeläimeksi soveltuvien eläinten pitoa asetusvalmistelussa. Porojen pito lemmikki- tai seuraeläiminä tulee rajoittaa poronhoitoalueelle ja sitoa paliskunnan osakkuuteen muun poronomistuksen tavoin. Näin lemmikkiporojen mahdollisesti aiheuttamat ongelmat ovat poronhoitoalueella hallittavissa ja porojen hyvinvoinnista vastuullinen taho aina tiedossa. Porojen myynti elävänä poronhoitoalueen ulkopuolelle, muutoin kuin välittömästi teurastettavaksi, tulee vastaavasti samoista syistä joko saada säädellyksi ja valvotuksi toiminnaksi tai kokonaan kieltää.

15-16 §:ssä säädetään kivunlievityksessä kastraation yhteydessä. Asian valmistelu säädöstasolle edellyttäisi tieteellistä tutkimusta poron kastraatioon liittyvästä kivusta, mahdollisesta kivunlievtyksen tarpeesta ja tarkoituksenmukaisesta toteutustavasta. Poron kastraatioon liittyvää tutkimusta ei ole tehty. Emme millään muotoa vastusta kivunlievityksen käyttöönottoa poron kastraation yhteydessä. Toteuttaaksemme toimenpiteet tarkoituksenmukaisella ja parhaalla mahdolisella tavalla eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta, tarvitsisimme kuitenkin asiasta käyttöömme tutkimustietoa. Asetusvalmistelussa tulee myös huomioida poronomistajien mahdollisuus hoitaa kastraation yhteydessä mahdollisesti tarpeelliseksi tutkittu kivunlievitys käytännön olosuhteista johtuen itse.

Lakiluonnos sisältää olennaisia väljyyksiä määritelmissä, joita tullaan täsmentämään laajoilla ja yksityiskohtaisilla asetusvalmisteluilla. Asetusten valmisteluun tulee saada tiiviisti mukaan poronhoidon asiantuntemus, sillä olosuhteet porojen osalta ovat varsin toisenlaiset kuin minkään toisen tuotantoeläimen osalta. Lisäksi on syytä huomata, että poroja koskettavat myös seura- ja harraste-eläinten pitoon ja eläinkilpailuihin liittyvät asetukset sekä eteläiseen Suomeen kohdennettuna eksoottisiin eläinlajeihin liittyvät kysymykset, mukaan lukien leviävät loiset ja eläintaudit.

Lakiluonnoksessa jää kokonaan käsittelemättä luonnonvaraisten eläinten käyttö matkailu- ja valokuvaustarkoituksissa. Suomessa harjotetaan ns. haaskakuvaustoimintaa, jossa luonnonvaraisia eläimiä, pääasiassa maasuurpetoja ja petolintuja, houkutellaan ravintohoukuttimia käyttäen ihmisten nähtäviksi niiden elinympäristöissä. Toiminta on eläinsuojelullisesti erittäin kyseenalaista, sillä se kokoaa alueille usein luonnottoman suuria peto

Käyntiosoite: Koskikatu 33 A 1
Postiosoite: PL 8168, 96101 ROVANIEMI
Puh: (016) 331 6000
Fax: (016) 331 6060
etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi
www.paliskunnat.fi
Y-tunnus 0192404-5

keskittymiä, jotka puolestaan aiheuttavat vaaraa ja vahinkoja alueen muulle eläinlajistolle. Keskittymät lisäävät riskejä eläintautien ja loisten leviämiselle ja näin myös suoraan ihmisten terveydelle. Ne aiheuttavat paikallisten poro- ja peurakantojen taantumisen ja luontaisen ravinnon loppumisen. Lisäksi ne kesyttävät petoeläimiä, totuttaen ne ihmisen tarjoamaan ruokaan ja ihmisen läheisyyteen. Tämän myötä ihmisasutuksen tuntumassa liikkuvien petojen määrä kasvaa. Pedoille on hankittava poistolupia ja kantaa kontrolloitava toisten tahojen toimesta. Kyseessä on eläinsuojelunäkökulmasta mittava epäkohta, johon mikään Sumessa voimassa oleva lainsäädäntö ei tarjoa minkäälaista ratkaisua. Asiaan olisi ehdottoman tarpeellista puuttua eläinsuojelulailla. Luonnonvaraisten eläinten laajamittainen ruokinta ja ihmisiin totutus tulisi yksiselitteisesti kieltää lailla.

22 §:ssä todetaan, että hoidossa olevien eläinten ruokinnasta ja juotosta voidaan antaa tarkempia säädöksiä valtioneuvoston asetuksella. Porojen osalta talvitarhauksessa sekä esimerkiksi matkailukäytössä olevien porojen osalta tarvitaan olosuhteet ymmärtävä asetus, jonka valmisteluun tulee ehdottomasti ottaa mukaan poronhoidon asiantuntemus. Toisaalta asiaan on hyvä saada asetustasoinen säädös, jotta valvontaviranomaisella on mahdollisuus puuttua tarvittaessa ongelmallisiin tapauksiin. Nykykäytännössä on tämän osalta korjaamisen tarvetta. Toisaalta taas poron ominaisuudet erityisesti arktisiin oloihin vuosisatojen kuluessa jalostuneena eläimenä tulee huomioida asetusvalmistelussa. Kokemus osoittaa, että poro ei juo tarjolle tuotua vettä talviaikaan, mikäli saatavilla on puhdasta lunta. Niinpä poron osalta saatavilla tulisi aina olla runsaasti polkeentumatonta lunta tai vaihtoehtoisesti sulaa vettä, silloin kun poroja pidetään tarhattuna, eikä riittävää lumensaantia voida katkoksetta varmistaa. Säädöksessä on huomattava myös poronhoitolain 41 ja 42 §:n säädökset porojen suojelusta.

30 §:ssä säädetään eläinten hoitajien pätevyydestä ja koulutuksesta. Asetustasolla annetaan asiasta tarkempia säädöksiä. Tässä yhteydessä tulee muistaa huomioida poronhoitokulttuuri, jossa eläimiin ja elinkeinoon liittyvä tietotaito edelleen siirtyy sukupolvilta seuraaville. Perinteisen tiedon rooli on poronhoidossa ratkaisevassa asemassa, eikä sitä ole mahdollista korvata muodollisilla koulutuksilla.

42 §:ssä kiellettäisiin eläimen luovutus arpajais- tai kilpailuvoittona. Perinne on ollut käytössä porokilpailuissa aina, ja sitä varten on aiemman lain aikana voinut hakea poikkeuslupaa. Poikkeuslupaa haettaessa on taattu, että poroja ei luovuteta palkintona muille kuin paliskunten osakkaille, eli jo valmiiksi poroja omistaville henkilöille poronhoitoalueella. Mikäli arpavoitto on sattunut poroja omistamattomalle henkilölle, voitto on voittajan toiveen mukaisesti joko myyty huutokaupalla poronomistajalle (jolloin arpavoittaja on saanut poron sijaan huutokaupasta tulevat rahat) tai voittaja on voinut lunastaa voittonsa poronlihana. Poroja on siis luovutettu elävänä ainoastaan poronomistajille. Tämän porokilpailuperinteen jatkumisen mahdollistaminen olisi suotavaa. Mikäli asiassa on muita eläinlajeja koskevia ongelmia, emme kuitenkaan vastusta poikkeuslupamahdollisuuden poistoa. Tarpeeton se ei silti ole ollut, kuten luonnostekstissä perusteluna esitetään, vaan kiinteä osa noin vuosisadan mittaista porokilpailuperinnettä.

63 §:ssä olisi syytä todeta, että poronhoitajalla tarkoitetaan ainoastaan poronhoitolain mukaista henkilöä.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

alj/ao

Käyntiosoite: Koskikatu 33 A 1
Postiosoite: PL 8168, 96101 ROVANIEMI
Puh: (016) 331 6000
Fax: (016) 331 6060
etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi
www.paliskunnat.fi
Y-tunnus 0192404-5